

פרשת בהר – שישי

(למ) וְכִי־יִמּוֹךְ אֶחִיד עִמָּךְ לט וארי יתמסכן אחוך
וּנְמַכְרֶלְךָ לֹא־תַעֲבֹד בּוֹ עִמָּךְ, וַיִּזְדַּבֵּן לָךְ לֹא
תִפְלַח בִּיה, פִּלְחָן עֲבָדִין.
עֲבֹדֶת עֶבֶד:

מש"י א עֲבֹדֶת עֶבֶד: עֲבֹדָה שֶׁל גָּנָאִי, שֶׁיֵּהָא נֹכַר בָּה כְּעֶבֶד:
שֶׁלֹא יוֹלִיד כָּלִיו אַחֲרָיו לְבֵית הַמֶּרְחָץ, וְלֹא יִנְעַל לוֹ מִנְעָלָיו:

(מ) כְּשֹׁכִיר כְּתוּשָׁב יִהְיֶה עִמָּךְ מ כאגירא כְּתוּתָבָא,
עַד־שְׁנַת הַיָּבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ: יְהִי עִמָּךְ; עַד שְׁתֵּא
דְּיוֹבִילָא, יִפְלַח עִמָּךְ.

מש"י א כְּשֹׁכִיר כְּתוּשָׁב: עֲבֹדֶת קָרְקַע וּמְלָאכֶת אֲמֻנוֹת, כְּשֹׁאֲר
שֹׁכִירִים הִתְנַהֵּג בּוֹ. עַד שְׁנַת הַיָּבֵל: אִם פָּגַע בּוֹ יוֹבֵל לִפְנֵי שֵׁשׁ
שָׁנִים, הַיּוֹבֵל מוֹצִיאוֹ:

(מא) וַיֵּצֵא מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו מא ויפוק, מעמך הוא,
עִמּוֹ וְשָׁב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ וּבְנוֹהֵי עֲמִיה; וַיִּתּוֹב,
וְאֶל־אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב: לזרעיתיה, ולאחסנת
אֲבֹהֹתָהּ, יִתּוֹב.

מש"י א הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אִם הוּא נִמְכָּר, בָּנָיו
מִי מִכְּרָן? אֲלֹא מִכָּאֵן, שָׂרְבוּ חַיִּב בְּמִזְנוֹת בָּנָיו. וְאֶל־אֲחֻזַּת
אֲבֹתָיו: אֵל כְּבוֹד אֲבוֹתָיו, וְאֵין לְזַלְזֹלוֹ בְּכָף. אֲחֻזַּת: חֲזָקָה:

(מב) כִּי־עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר־ מב ארי עבדי אנון,
הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם דאפיקית יתהון
לֹא יִמָּכְרוּ מִמִּכְרַת עֶבֶד: מארעא דמצרים; לא
יִזְדַּבְּנוּן, זָבוּן עֲבָדִין.

מש"י א כִּי עֲבָדֵי הֵם: (ת"כ): שְׁטָרֵי קוֹדֶם. לֹא יִמָּכְרוּ מִמִּכְרַת עֶבֶד:
בְּהִכְרָזָה: 'כָּאֵן יֵשׁ עֶבֶד לַמָּכֹר! וְלֹא יַעֲמִידֵנוּ עַל אֶבֶן הַלְקָח:

(מג) לֹא־תִרְדֶּה בּוֹ בַּפֶּרֶךְ מג לא תפלח ביה,
וַיֵּרֶאֶת מֵאִלְהֵיד: בְּקִשְׁיוֹ; וַתִּדְּחַל,
מֵאִלְהָף.

מש"י א לֹא־תִרְדֶּה בּוֹ בַּפֶּרֶךְ: מְלָאכָה שֶׁלֹא לְצַרֵּךְ כְּדֵי לַעֲנוּתוֹ.
אֵל תֹּאמַר לוֹ: "הֵחֵם אֶת הַכּוֹס הַזֶּה!" וְהוּא אֵינוֹ צָרִיד, "עֲדֹר
תַּחַת הַגָּפֶן עַד שְׁאֲבוֹא!" שְׁמָא תֹאמַר: אֵין מִכִּיר בְּדָבָר אִם
לְצַרֵּךְ אִם לֹא, וְאוֹמֵר אֲנִי לוֹ שֶׁהוּא לְצַרֵּךְ, הֲרִי הַדָּבָר הַזֶּה
מְסוּר לְלִבּוֹ, לְכָף נֹאמַר: "וַיֵּרֶאֶת":

(מד) וְעֲבָדְךָ וְאִמָּתְךָ אֲשֶׁר־ מד ועבדך ואמתך,
יִהְיוּ־לְךָ מֵאֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־ דיהון לך: מן עממיא,
סְבִיבְתֵיכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ עֶבֶד דבסחרניכון מנהון
וְאִמָּה: תִּקְנוּן, עֲבָדִין וְאִמָּהֶן.

מש"י א וְעֲבָדְךָ וְאִמָּתְךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ־לְךָ: אִם תֹּאמַר: אִם־כֵּן,
בְּמָה אֲשַׁתְּמֵשׁ? בְּעֲבָדֵי אֲנִי מוֹשֵׁל, בְּזִאמוֹת אֲנִי נוֹחַל,
שֶׁהֲרִי הִזְהַרְתִּנִּי (דברים כ, טז): "לֹא תַחֲיָה כָּל־נִשְׁמָה", אֲלֹא מִי
יִשְׁמְשֵׁנִי? מֵאֵת הַגּוֹיִם: הֵם יִהְיוּ לְךָ לְעֲבָדִים. אֲשֶׁר סְבִיבְתֵיכֶם:
וְלֹא שֶׁבִּתּוֹךְ גְּבוּל אֲרָצְכֶם, שֶׁהֲרִי בָּהֶם אִמְרָתִי: "לֹא תַחֲיָה
כָּל־נִשְׁמָה":

(מה) וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים מה ואף מבני תותביא
הַגֵּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ ערליא דדירין
וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם עֲמֹכֹן, מְנַהוֹן תִּקְנוּן,
אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאֲרָצְכֶם וְהָיוּ דאתילדו בארעכון;
לָכֶם לְאֲחֻזָּה: ויהון לכון, לאחסנא.

מש"י א וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים: שֶׁבָּאוּ מִסְבִּיבוֹתֵיכֶם לְשֹׂא נָשִׁים
בְּאֲרָצְכֶם וַיִּלְדוּ לָהֶם, הֵבֵן הוֹלִיךְ אַחֵר הָאֵב וְאֵינוֹ בְּכָלֵל "לֹא
תַחֲיָה", אֲלֹא אִתָּה מִתֵּר לְקִנּוּתוֹ כְּעֶבֶד. מֵהֶם תִּקְנוּ: אוֹתָם
תִּקְנוּ:

(מו) וְהִתְנַחֲלָתֶם אֹתָם לְבָנֵיכֶם מו ותחסנון יתהון
אֲחֵרֵיכֶם לְרִשְׁתָּ אֲחֻזָּה לְעַלְמַם לְבָנֵיכֹן בְּתִרְכּוֹן,
בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאֲחֵיכֶם בְּנֵי־ לִירַתת אחסנא לְעַלְמַם,
יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיו לֹא־ בַהון תִּפְלַחוּן;
תִּרְדֶּה בּוֹ בַּפֶּרֶךְ: וּבְאֲחֵיכֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
גָּבֵר בְּאֲחֻהִי, לֹא תִפְלַח בִּיה בְּקִשְׁיוֹ.

מש"י א וְהִתְנַחֲלָתֶם אֹתָם לְבָנֵיכֶם:
הַחֲזִיקוּ בָּהֶם לְנַחֲלָה לְצַרֵּךְ בְּנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם; וְלֹא יִתְכַּן לְפָרֵשׁ:
"הִנֵּחִילוּם לְבָנֵיכֶם", שְׂאִם־כֵּן, הִזָּה לוֹ לְכַתֵּב 'וְהִנֵּחִלָתֶם אוֹתָם
לְבָנֵיכֶם'. וְהִתְנַחֲלָתֶם: כְּמוֹ 'וְהִתְחַזַּקְתֶּם'. אִישׁ בְּאָחִיו: לְהַבִּיא
נָשִׂיא בְּעַמּוֹ וּמִלֶּךְ בְּמִשְׁרָתוֹ, שֶׁלֹא לְרֹדוֹת בַּפֶּרֶךְ: